

Slavenski dom

Štev. 62

V Ljubljani, 14. marca 1936

Leto 1.

Drugi komunike s konference lokarnskih pogodbenikov

U Londonu še nič sporazuma

London, 14. marca. Konferenca velesil, ki so podpisale lokarnsko pogodbo, se je končala včeraj ob 19.30 uri in ni prinesla nobene odločitve glede kakega odločilnega postopanja proti Nemčiji. Zastopniki držav, ki so podpisale lokarnsko pogodbo, se niso mogli sporazumeti glede vprašanja sankcij proti Nemčiji. Francoski zunanji minister Flandin je imel pred zadnjo konferenco včeraj dolg razgovor s svojo vlado in je na konferenci odločno zahteval stališče, da je treba sankcije začeti. Belgija in Anglija sta bili v tem vprašanju tudi včeraj neodločni. Italija pa se je postavila na čisto svoje stališče.

Komunike

London, 14. marca. o. Uradno poročilo ki so ga izdali po sinočnih konferencah držav podpisnic lokarnske pogodbe, pravi, da so zastopniki ves dan proučevali položaj in so z zadovoljstvom ugotovili,

da so se njihova stališča zelo približala. Razgovori še niso zaključeni in se bodo nadaljevali danes ob 17. uri.

Belgijsko stališče

London, 14. marca. b. Na drugi konferenci lokarnskih podpisnikov včeraj ob 17.30 so najprej razpravljali o spomenici, ki jo je poslal predsednik belgijske vlade Van Zeeland. Ta spomenica v začetku ugotavlja stališča štirih držav, ki so podpisale lokarnsko pogodbo, kakor so se ta stališča pokazala med zadnjimi razgovori. Dalje izjavlja spomenica, da velja za Belgijo načelo kolektivne varnosti, ki jo je treba organizirati v smislu zahtev Društva narodov. Kar se tiče sankcij proti Nemčiji, o kateri so zastopniki štirih velesil razpravljali včeraj je Belgija prepričana, da bi vseboval sklep o sankcijah vojno nevarnost. Zaradi tega se bo Belgija še premislila ali se pridruži

sankcijam ali ne. Glede izpraznitve Porenja je belgijska vlada mnenja, da se ta zadeva lahko uredi tako, da ne bi bilo potrebno, da v vsakem slučaju izbruhne zaradi tega vojna.

Sprejemi

London, 14. marca. o. Včeraj popoldne so angleški diplomati kazali veliko delavnost. Tako je lord Crainborne podtajnik v zunanem ministrstvu sprejel jugoslovanskega delegata pri Društvu narodov Puriča. Sir Vansittard je imel daljši razgovor s Titulescom. Titulescu se je razgovarjal s Flandinom in z francoskim delegatom Corbierom. Obiskal je tudi tajnika Društva narodov Avenola. Z vsemi temi je konferiral tudi poljski poslanik Rakcinski. Vsi ti razgovori pričajo, da si Anglija prizadeva, da bi pridobila za svoje stališče čim več članic držav Društva narodov.

Italija je pripravljena - Danes Mussolinejev govor

Ital. politika gre svoja pota

Rim, 14. marca. b. Iz Londona poročajo, da se bo Svet trinajstih, ki ima v rokah končno odločitev glede pooblastitve sankcij proti Italiji, sestal prihodnji teden. Po prvotnem določilu bi se moral sestati že to soboto, toda italijanska vlada je zahtevala, da se sestanek odgodi zaradi tega, ker hočejo Italijani prej pojasniti Svetu svoje stališče glede sedanjega političnega položaja. To stališče bo pojasnil danes italijanski min. predsednik z govorom, ki ga bo imel na seji vlade. Da se je sestanek sankcijskega odbora odložil, je tudi zašuga francoskih delegatov, ki hočejo na vsak način dobiti Italijo za sankcije proti Nemčiji. Italija pa na sankcije neče pristati, razen če ji Francija izposluje proste roke v Abesiniji. Anglija pa zahteva od Francije, da mora Francija vztrajati pri sankcijah proti Italiji, ki so v angleškem interesu, če hoče, da bo Anglija podpirala francoske za-

hteve po sankcijah proti Nemčiji. Zato se Italija docela zaveda svojega položaja in svojega pomena ter se drži izmed vseh držav v Londonu najbolj rezervirano. Z ozirom na londonske razgovore je pa Italija ukenila že vse potrebno, kar ji narekuje o negotovem evropskem položaju njena varnost.

London, 14. marca. Včeraj je italijanski poslanik v Londonu Grandi dal kratko izjavo časnikarjem, v kateri pravi, da politika sankcij, ki jo zasledujejo države Društva narodov, ne more roditi slege v Evropi. Zaradi tega ne more nihče od Italije pričakovati, da bi se delu teh držav pridružila, temveč bo ostala v rezervi in pozorno čakala. Neumestno je, da se abesinska vojna veže na krizo, ki je v Evropi izbruhnila zaradi zasedbe Porenja, zato se tudi Italija ne bo pridružila sankcijam proti Nemčiji.

Hitler se posvetuje z vojsko

Utrjevanje nemške meje ob Renu

Berlin, 14. marca. o. Veliko presenečenje je vzbudila nenadna vrnitev Hitlerja v Berlin. Državni kancelar je prišel v prefekturo iz Münchena čisto na skrivaj in se je včeraj do poznih ur razgovarjal z višjimi oficirji nemške vojske. Domnevajo, da so ti razgovori bili v zvezi s praktičnimi ukrepi, ki bi jih bilo treba skleniti za primer, da Društvo narodov ukrene proti Nemčiji kaj odločilnega. Uradni krogi zanikajo, da bi se bili ti razgovori vršili.

Berlin, 14. marca. o. Z ozirom na francoske vesti, o nemških načrtih za utrjevanje porenškega demilitariziranega pasu izjavljajo nemški strokovnjaki krogi, da je prazen strah Francije, če misli, da bo Nemčija mogla ne le v kratkem času, ampak sploh kdaj uvrstiti svoj obmejni pas proti Franciji tako, da bi bila v tem pogledu enaka

Franciji. Nemško gospodarsko stanje je tako, da ni misliti niti z daleč na ogromne izdatke, ki bi jih to utrjevanje zahtevalo. Trdnjavijski pas in pas podzemeljskih utrdb, ki ga je zgradila Francija v Alzaciji, je poizl 7 milijard frankov. Zdej francoski generalni štab z vsjo naglico pripravlja utrjevanje drugega pasu približno 50 km za prvim. Za to bo morala Francija dati spet najmanj 7 do 8 milijard. To so vsote, s katerimi Nemčija ne more tekmovali. Zato, so si strokovnjaki vsega sveta na insem, da z vojaško zasedbo Porenja po Nemčiji niso Francozi zgubili nič svoje premoči na meji. Nemčija, Franciji priznava njeno varnost, nihče pa ne more Nemčiji jemati pravice in časti, da zavaruje svoje narodno ozemlje, kolikor zahtevajo njene koristi in kolikor to dopušča njene možnosti.

Danes odločitev o sankcijah proti Nemčiji?

Sestanek Sveta DN v Londonu

London, 14. marca. b. Zasedanje Sveta DN se prične danes ob 11. Predsedoval mu bo avstralski delegat Bruce. Kot prva in glavna točka programa na tem zasedanju bo poročilo francoskega delegata Flandina in belgijskega delegata van Zeelanda, o tem, da je Nemčija z udorom v Porenje prekršila lokarnsko in versajsko pogodbo.

Tega zasedanja se bo udeležilo 13 delegatov. In sicer pričakujejo, da pridejo: Ruiz Guenazu, zastopnik argentinske republike; Stanley Bruce, zastopnik Avstralije; Anthony Eden, angl. zun. minister; Van Zeeland, predsednik belgijske vlade; Augustino Edwards, zastopnik republike Čile; Dino Grandi, italijanski poslanik v Londonu; Flandin, franc. zun. minister; Beck, poljski zun. minister; Monteiro, portugalski zunanji minister; Titulescu, romunski zun. min.; Barcia, španski zun. minister; Ruždi Aras, turški zun. minister; Litvinov, zastopnik Sovjetske Rusije.

London, 14. marca. AA. Posebni Havasov dopisnik poroča: Države-podpisnice lokarnske

pogodbe tudi snoči niso končale s pretresom priporočil, ki bi jih danes predložile Svetu DN, ki bo uradno ugotovil, da je Nemčija prekršila člena 42 in 43 versajske mirovne pogodbe. Včerajšnje uradno poročilo pravi, da je prišlo do zblizanja stališč med njimi. Novi sestanek, ki se bo vršil danes popoldne, se bo verjetno nadaljeval v nedeljo.

Prvi sestanek Sveta DN bo danes popoldne vzel na znanje tožbo Francije in Belgije, potem ko bo zaslial Flandina in Van Zeelanda in nekatere druge predstavnike velesil. Svojo odločitev pa bo odložil. Sele na drugi seji, ki se bo vršila v ponedeljek, bo DN načelo splošno diskusijo o tem vprašanju. Sele nato bo Svet DN pozval, da naj določi poročevalca v tej zadevi. Nato bo Svet šele konstatiral, da je Nemčija prekršila pogodbo. Temu aktu bo sledila nova faza pogajanj. Države-podpisnice bodo predložile Svetu DN svoja priporočila, ki jih bo svet morebiti sklenil izjaviti Nato bo sledilo daljše odlaganje sej, preden bo svet na tretji seji končal svoje delo v tem vprašanju.

Flandin in Paul Boncour se nameravata vrniti v Pariz z namenom, da bi dobila odobrenje francoske vlade za sklepe sestanka držav-podpisnic. Verjetno je, da se bo v Londonu vršil tudi sestanek odbora trinajstice, ker sta Italija in Abesinija sprejeli apel DN za posredovanje.

Francozi bodo vztrajali

London, 14. marca. Iz krogov francoske delegacije na današnjem zasedanju DN v Londonu se doznava, da bo francoska delegacija odločno vztrajala pri svoji zahtevi, da lokarnske sile predložijo Svetu DN sankcije proti Nemčiji. Francija pri tej svoji zahtevi hoče iti do skrajnosti. To tudi zaradi tega, ker se danes demantira vest, da bi bili v zvezi z angleškimi zahtevami Nemci iz Porenja odstranili vse baterije težkega topništva. To dejstvo ne odgovarja resnici. Zato Francija nima razloga, da bi s svojimi zahtevami odnehala.

med njimi tudi dve ženske. Drugo bombardiranje je trajalo 50 minut in bombardiralo 3 letala. postavlja se vprašanje, če italijanska letala niso iskala stanovanje abesinskega cesarja. Neki brzojav iz Eritrije pravi, da so Italijani identificirali 20 Abesincev, ki so poklali 50 italijanskih delavcev. Vseh 20 je bil ustreljenih. Pri njih so našli mnogo predmetov, ki so jih vzeli pokojnim delavcem, posebnogo mnogo denarja, ki so ga imeli ti delavci.

Angleški obrambni minister

London, 14. marca. AA. Reuter poroča: Za ministra državne obrambe je imenovan sir Thomas Inskip. Kakor je znano, je dolžnost novega ministrstva, da skrbi za sodelovanje med vsemi tremi obrambnimi ministrstvi, to je med ministrstvom vojske, mornarice in letalstva.

strah Evrope

U Planici

krasno uteme

Ob deseti uri predpoldne smo se obrnili telefonično v smučarski dom Ilirije na Planici, od koder smo dobili tolažilno vest, da se na Planici pripravlja krasno vreme. Po včerajšnjem drobnem dežju se je že marsikdo zbal, da se cela prireditev ne bo preobrnila v polomijo. Danes pa je Planici prizaneslo tudi nebo. Dež se je ponoči ustavil, temperatura je padla in danes vlada nad Planico pravi zimski dan, ki obeta jutri najboljšo prireditev.

Dopoldne nas je zanimalo predvsem to, ali so danes skakali na veliki skakalnici. Povedali so nam, da tekmovalci še spe, da pa bodo skakali okrog poldneva.

Sestanek Male Zvez

London, 14. marca. Sinoči so se sešli v angleški prestolnici zastopniki Male zvez, in sicer: dr. Božidar Purič, jugoslovanski zastopnik pri DN, češkoslovski poslanik v Berlinu, Masaryk, romunski zun. minister Titulescu. Po tem sestanku so izdali uradno poročilo, ki pravi, da so zastopniki držav MZ na sestanku preraševali položaj in izmenjali poglede. Za tem so ugotovili popolno soglasje med državami MZ v vseh vprašanjih, ki so na dnevnem radu.

Nova grška vlada

Atene, 13. marca. AA. Nova vlada Demerdzisa je sestavljena takole:

ministrski predsednik in zunanji minister Demerdzis,

nolranji minister Logotelis, pravosodni minister Agumis, vojni minister general Melaxas, mornariški minister admiral Papavigopulos, letalski minister general Zoipoulos, finančni minister Manzavinos, poljedelski minister Genakis, prometni minister Ekonom, zdravstveni minister Kucis,

državni podtajniki pa so sledeči: v finančnem ministrstvu Valaoritis, pri predsedstvu vlade Georgokopulos, pri narodnem gospodarstvu Dekazas, glavni guvernerji Trakije, Makedonije in Krete ostanejo isti kot sedaj. Možno je, da bo za zamenjan samo guverner Krete. Kakor je bilo že javljeno bo nova vlada položila prisego v soboto. Nova vlada računa na podporo liberalcev, malih republikanskih strank, na podporo stranke Metaxa in na skupino Kozamanisa.

Svetovni delavski zbor

London, 14. marca. AA. Reuter poroča, da bo zasedala prihodnjo sredo mednarodna delavska konferenca. Udeležilo se je bo okrog 200 delegatov, zastopnikov delavstva iz vseh evropskih držav z izjemo Italije, Nemčije in Sovjetske Rusije.

Uremenska poročila

Kranjska gora: nič stopinj, barometer se dviga, visoke megle, na 25 cm podlage 10 cm solnatega snega.

Vršč, Krnica, Tamar: 150 cm solnatega snega. Planica, dom Ilirije: —1, barometer srednje visoko, oblačno vreme, drobno dežuje, mirno, 76 cm solnatega snega, smuka dobra, skakalnice uporabne.

Bistrica-Boh. jezero: +2, zelo oblačno, snega v dolini ni. Gorjuše: —2, oblačno, mirno, 35 cm južnega snega, smuka možna.

Kolče: +1, 120 cm zrnatnega snega, oblačno, mirno, smuka prav dobra. Erjavčeva koča na Vršču: —4, 220 cm snega. Sv. Janez ob Boh. jez.: mirno, malo sneži, južen sneg.

Zlatorog za Komno: —5, sneži, 280 cm snega. Koča pri Trigl. jezerih: sneži.

Staničeva koča: izborn sneg za smuko, koča oskrbovana.

Dom na Kredarici: izborn sneg za smuko, dom oskrbovan.

Dom na Vel. planini: 80 cm snega, na površju sneg suh.

Italijani brez odpora napredujejo

Razvoj dogodkov v Abesiniji

London, 14. marca. AA. Reuter poroča: Demantirajo se vesti o direktnih pogajanjih med Italijo in Abesinijo tako v Rimu kakor tudi v Addis Abebi. Nova italijanska ofenziva se je začela na celi fronti na severu. Po vesteh iz eritrejskega vira, italijanske čete napredujejo v vseh sektorjih, posebno v sektorju Amba Aladzi, kjer so prve čete dospеле že do vidika jezera Asangi. Na skrajnem desnem krilu napada italijanska kolona, ki ima za cilj, da prodra po karavanski poti ob meji angleško-egiptskega Sudana. Ta kolona naj prepreči pošiljanje orožja v Abesinijo.

Italijanske čete morejo zabeležiti tudi uspeh vzdolž reke Takaze. Italijansko letalstvo razvija svojo aktivnost na celi fronti in s strojnimi zasleduje abesinske vojake, ki jih opazi.

Na južni fronti se je začelo včeraj močno bombardiranje od strani Italijanov in se danes nadaljuje. Iz tega se vidi, da general Graziani pripravlja nov napad.

Reuter poroča iz Desija, da so Italijani v 24 urah dvakrat bombardirali Bugram. V teku prvega bombardiranja so Italijani bombardirali meje Korana, nato pa sosedne vrhove celo uro. Ob tej priliki je bilo ubitih mnogo oseb,

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sobota, 14. marca: Matilda.
Jutri, nedelja, 15. marca: Kv. Klemen.

Lekarne: Nočno službo imajo: mr. Leustek, Cesta c. 1. mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komolar, Vič.

Kaj bo danes

Predevalnica mineralnega instituta: ob 20 predavanje docenta dr. O. Reja o zadnji vremen-ski katastrofi v Zirovnici.

Društvo vena soba Kodeljevo: ob 20 sestanek fantovskega krožka.

Kaj bo jutri

Univerza soba št. 77: ob 10 v okviru prireditve Slavističnega kluba predava Bogomil Fatur »O sodobni slovenski literaturi in literarni splošni«.

Ljudski dom Moste: ob 20 vpriprizoritev Petrovičeve drame »Duše«.

Naš nacionalni ponos zahteva, da pomagamo Trboveljskim Slavčkom v Prago. Pomagamo pa jim na ta način, ako v ponedeljek zvečer popolnoma zasledimo Unionsko dvorano ob priliki njihovega ljubljanskega koncerta pred odhodom v Prago. Zato naj bo dolžnost vsakega prijatelja slovenske pesmi in zavednega ljubljancana, da gre v ponedeljek, dne 16. t. m. ob 20. uri na koncert Slavčkov v Unionsko dvorano. Sedeži v Matični knjižarni.

Violinist Karel Rupel bo igral v petek na gosli, ki so stare okrog 200 let in reprezentirajo vrednost četrtilijona dinarjev. Na tem dragocenem instrumentu bo izvedel svoj letošnji l. violinski koncert dne 20. t. m. v Filharmonični dvorani. Sedeži v knjižarni Glasbene Matice.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

DRAMA

Začetek ob 20

Sobota, 14. marca: »Gospodski dom«. Red C.
Nedelja, 15. marca ob 15: »Trije vaški svetniki«. Izven. Cene od 10 din navzdol. — Ob 20: »Peseem s ceste. Izven. Cene od 20 din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20

Sobota, 14. marca: »Saloma. Izven. Cene od 30 din navzdol.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 14. marca: 12 Plošča za ploščo — napoved v. — 12.45 Vremenska napoved, poročila. — 13 Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15 Plošča za ploščo — napoved v. — 14 Vremenska poročila, borzni tečaji. — 18 Za delopusti (Radljski orkester). — 18.40 Družine moralno pokvarjenih otrok in mladostnikov (g. Vojko Jagodič). — 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30 Nae. ura: Solnčni zahod na Jadranu (g. Mitja iz Bolgrada). — 19.50 Pereg zunanje politične vprašanja (g. dr. Alojzij Kuhar). — 20.20 Pogledno na Dolenjsko (od Ljubljane čez Višnjo goro do Stične). — Pester večer godbe, petja in raznih prizorov. — 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 23.15 Lahka glasba. (Radljski orkester). — Konec ob 26.

Drugi programi:

Sobota, 14. marca. Belgrad: 30 Jenkova spavalica »Vaški topček«. — Zagreb: 20 Košiceve skladbe. — 20.30 Vokalni koncert. — 21.30 Tamburaški orkester. — 22.15 Plesna glasba. — Dunaj: 19.45 Milijerjeva komična opereta »Začarani grad«. — 21.35 Film. — 22.10 Klavir. — 23.05 Plesna glasba. — Budimpešta: 19.25 Ciganska glasba. — 20.40 Odlomki iz madžarskih operet. — 23 Plošča. — Trst-Milano: 20.35 Richard Straussova opera »Molčeča žena«. — Rim-Bar: 17.15 Citre. — 20.35 Orkestralni in solistični koncert. — 21.45 Pester večer. — Praga: 19.15 Pesta ura. — 20.40 Serenade. — 21.15 Orkester in flauta. — 22.15 Plošča. — 22.30 Plesna glasba. — Varšava: 20 Veseli prenos iz Lvova. — 21 Za Poljske v tujini. — 22 Orkestralni in pevski koncert. — 23.05 Lahka in plesna glasba. — Berlin: 20 Milijerjeva opereta »Gasparone«. — Königsberg: 20.10 Veliki pester večer. — 21.10 Fana-Hartmannova igra »Vojak, Margareta in Anamarija«. — Hamburg: 20.10 Sprehod po severonemških kahalarih. — Vratistava: 20.10 Plesno pomeni nasproti. — Lipsko-Frankfurt: 20.10 Künnekejeva opereta »Velika grešnica«. — Köln: 20.10 Otroški zbor. — 21 Vesela mladina. — Stuttgart: 20.15 Koncert po željah. — Monako: 20.10 Cirkus in variete. — Bernomünster: 19.50 Panmgarnerjeva glasbena komedija »Rossini in Neaplju«.

Železničarji pri banu in žel. direktorju

Kluba železničarjev JRZ iz Ljubljane in Maribora sta včeraj po svojih zastopnikih oficijelno obiskala bana dravske banovine g. dr. Marka Natlačena in železniškega ravnatelja ljubljanske direkcije g. dr. Faturja. Obema predstavnikoma naše upravne in železniške ustanove so zastopniki obrazložili namen kluba ter ju prosili, da jih po svojih močeh podpirata v delovanju za koristi slovenskih železnic in železničarjev.

Sprejem pri obeh visokih funkcionarjih je napravil na deputacijo najboljši vtis in železničarji računajo, da bo njih borba za zboljšanje položaja železničarskega stanu našla vse razumevanje tudi pri obeh visokih predstavnikih.

V vaški šoli.

Učitelj: »Povej mi kako dejanje.«
Učenec: »Konj orje.«
Učitelj: »Dobro. Prestavi zdaj to dejanje v velnik.«
Učenec: »Hi, hoj!«



Moč navade.

Modni krojač ja zaradi krize postal perutinar.

Jutri v Planici

Jutrišnja prireditev v Planici je tretja po vrstnem redu. Skakalnica je bila letos tretjič popravljena in tretjič podaljšana, tako da dopušča skoke nad 106 m in upajmo, da bodo



Birger Ruud

letos zadovoljni tudi oni, ki so lansko leto videli samo 99 m in da bo padla znamka 100 metrov. Glavno zanimanje bo seveda osredotočeno na Norvežana Sigmunda in Birgerja Ruuda, ta dva zračna mojstra ki sta brez dvoma najpopolnejša skakalca na celem svetu; poleg njih dveh bo seveda tudi Norvežan Ulland zbudil veliko zanimanje, saj se je v lanskim skokom 105,50 m v Ponte di Legno uvrstil med najbolj znane skakalce. Poleg teh treh kanonov bodo vzbujali pozornost še Svecarji, Avstrijci in Čehi, ki bodo tudi številno zastopani. Jutrišnja prireditev v Planici smatramo lahko za eno največjih zimsko-sportnih prireditev, kolikor jih je letos bilo.

Včeraj se trening na veliki skakalnici ni mogel vršiti, ker je bilo jutraj preveč južno in je pomalem deževalo. Toda tekem dneva je zapihal sever, tako da se dežja prav gotovo ni bati. Upamo, da bo za jutri prizanesel tudi sneg in da ne bo nagajal nedeljski prireditvi. Svoje sposobnosti so ti zračni junaki kazali samo na srednji skakalnici, kjer se je zbralo veliko občinstva in tujih gostov, ki so že popolnoma zasedli Planico. Glavni naval bo seveda jutri, saj bo vozilo v Planico osem vlakov,

ki bodo pripeljali goste iz Belgrada, Zagreba, Maribora, Celja in štirje posebni vlaki iz Ljubljane.

Jutrišnja prireditev se prične ob tri četrt na 10 s slovesno blagoslovitvijo skakalnice, ki jo bo opravil knezoškof g. dr. Gregor Rožman. Takoj po blagoslovitvi, točno ob četrt na 11 pa se bodo vršili skoki, za visoko kraljevo darilo — prehodni pokal, ki ga je poklonil Nj Vel. kralj Peter II. Krasen prehodni pokal je tudi poklonil minister trgovine dr. Vrbanič za onega skakalca, ki bo dosegel najdaljši skok dneva. Tudi to darilo je prehodno.

Organizacija je za letos pripravljena do vsake najmanjše podrobnosti, tako da ne bo prišlo do nikakih nepravil. Vendar opozarjamo, da je v interesu vsakega posameznika in cele prireditve, da se ob tem ogromnem prometu vsak drži predpisov in navodil, ki jih bodo dali reditelji, in naj se točno vozi s tistim vlakom, s katerim je prišel in ki je označen z tisto barvo, kot jo ima njegova legitimacija. To je edini način, s katerim je mogoče obdržati ob tem navalu red.



Sigmund Ruud

Ob zvišanju železniške tarife

Ljubljana, 14. marca.

Stojima tik pred 10%-tnim zvišanjem železniške potne tarife. To zvišanje je povzročilo med občinstvom precej prahu; s slastjo pa so planili po tej zadevi nasprotniki sedanjega režima in pokazali na »nov atentat« na našo javnost. Zato ne bo odveč, če to stvar pogledamo malo bližje.

Lansko znižanje — polarski volilni golaž

Nekaj časa pred petomajskimi volitvami so takratni vladodržci oznanjali kakor blagovest: znižali smo vam železniške tarife. To je postal kmalu najizdatnejši volilni »slager«, ki so ga povdarjali na vseh volilnih shodih in sestankih, vladodržce pa so radi tega povzdigovali v nebo. Način, kako in kdaj so znižanje izvedli, kaže nazorno, da so gospodje računali s tem, da bo javnost tako kratkovidna, da ne bo opazila, kaj je za znižanjem teh tarif. Danes pa menda ne bo zlepa človeka, ki ne bi uvidel, da je bilo lansko znižanje železniških tarif — navaden volilni golaž za peti maj. Če bomo ostali na vladi — so si mislili — bomo dano darilo itak lahko vzeli, če pa pademo, bodo morali darilo odvzeti drugi in to bo za nas najboljšo sredstvo za napade proti novemu režimu. Tako enostaven je bil politični račun petomajskih mogotcev, ki so vedeli, da znižanje ne more ostati trajno.

Najcenejša želez. v Evropi

V času, ko so prišli na misel znižanja železniške potniške tarife, je bila v prometnem ministertvu že pripravljena uredba za uvedbo takozvanih weekend-kart, t. j. nedeljskih povratnih vožnih listkov. Uvedba teh potnih listkov bi predstavljala za obe stranki, t. j. za potujoče občinstvo, kakor za železniško upravo zadovoljiv efekt. Občinstvu bi bilo torej že z uvedbo weekend-kart dovolj postrženo, ker so naše železnice od vseh v Evropi najcenejše in nikdo ne bi mogel zahtevati še splošnega nadaljnjega znižanja, ki bi dovedlo želez. upravo v nevarnost pred finančnimi težavami. Ravno okolnost, da so naše železnice v vsej Evropi najcenejše, mora iztegniti tudi one, ki vedno kriče po znižanju potniške tarife, dasi se tako znižanje ne more spraviti s potrebami naše železnice.

Zgrešena kalkulacija

Ob uvedbi lanskoletnega znižanja potniške tarife so na volilnih shodih zatrjevali, da bo radi tega znižanja frekvenca vlakov narasla tako da bo znižanje pokrito z dohodki od povečanega potniškega prometa. Enoletna praksa na področju železniškega ravnateljstva, pa je dokazala vso zgrešenost tega računa. Pričakovani efekt znižanja je popolnoma izostal, za železniško upravo pa je naravnost nemogoče eksperiment, to tem bolj ker so bile uvedene še weekend-karte, ki predstavljajo še nadaljno 50%-tno znižanje od že itak pod minimum znižanih cen. S tem je izostal za železnice oni minimalni finančni efekt ki ga železnice upravi morajo dati.

Če je praksa dokazala zgrešenost kalkulacije na področju ljubljanske železniške direkcije, kjer je promet vsekakor na dostojni višini, je moral prinesiti praksa na področjih ostalih železniških ravnateljstev tem slabše rezultate.

Res je sicer, da je po uvedbi znižanja železniške tarife število potnikov naraslo in so dosegle železnice v avgustu 43% več potnikov kakor lansko leto v istem mesecu. Kljub temu prirastku potnikov pa so ostali dohodki za 10% nižji kot prejšnje leto v istem mesecu. Pri tem seveda ne smemo prezreti dejstva, da so pri povečanem številu potnikov občutno narasli obratni stroški za

ta povečani potniški promet, s čemer se procent primanjkljaja še poveča.

Uspeh le začasen

Kakor rečeno, je število potnikov po uvedbi znižane tarife precej naraslo, v avgustu celo za 43%. To pa je trajalo le nekaj mesecev. Proti koncu leta 1935 pa je začel promet zopet neverjetno padati in začetkom leta 1936 je število potnikov padlo globoko pod število potnikov, ki so jih železnice prevozile lansko leto v istem času. To je neovrgljiv dokaz, da je bilo izvedeno lansko znižanje brez vsake trezne kalkulacije in da se je pri tem računalo le na trenutni volilni efekt.

Kaj pa blagovna tarifa

Ob času ko je bilo uvedeno znižanje tarif, še naša država ni trpela pod hudo gospodarsko nesrečo: pod izvajanjem sankcij proti Italiji. Zato se zgrešenost uvedbe ni tako čutila, ker je bil obrat v blagovnem železniškem prometu še kolikor toliko normalen. Ko pa so nastopile v Jugoslaviji posledice izvajanja sankcij in ko so te posledice pustile za seboj veliko škodo tudi v železniškem blagovnem prometu, se je izkazala potreba, ki je bila že prej dovolj vidna: da je nujno treba znižati železniško blagovno tarifo.

Nikdo ne more osporavati, da bo gospodarstvo znatno oživljeno, če se omogoči cenejši železniški prevoz blaga. To je stara zahteva naših gospodarstvenikov, ki je povdarjena na vseh gospodarskih zborovanjih. Kajti resnica je, da se bo blagovni promet z znižanjem prevoznih stroškov dvignil, z njim se bo dvignila trgovina, s trgovino in prometom pa tudi splošno gospodarsko stanje. V prvi vrsti je torej treba gospodarske operacije pri osnovnem vprašanju: pri omogočanju čim cenejšega prevoza blaga. Na škodo znižanja te blagovne tarife pa je bila znižana osebna potniška tarifa, tako da je bilo večje dobro žrtvovano za manjše. Znižanje potniške tarife je bil nedopusten volilni eksperiment, ki je povzročil, da železnice niso mogle izvesti reforme robne tarife, ki je bila nujno potrebna z ozirom na izredno težke gospodarske razmere v naši državi.

Edini izhod

Neprestano propadanje našega gospodarstva imperativno zahteva znižanje blagovne železniške tarife. Ker pa je že prej bilo uvedeno znižanje potniške tarife pod dopustno mero, bi bilo znižanje blagovne tarife nemogoče. Železniški upravi zato ne preostaja ničesar drugega, kakor da za znižanje blagovne tarife zviša potniško tarifo. Da se je železniška uprava odločila k zvišanju potniške tarife, nam bo razumljivo tem lažje, ako upoštevamo, da so v mnogih slučajih civilne tarife mnogo nižje, kakor železničarske režijske ugodnosti. Pri režijskih ugodnostih je železnica gotovo skušala kriti vsaj svoje stroške, dočim pri teh ugodnostih, ki jih nudi sedanja tarifa ta efekt ni podan in to kljub temu, da prevzame železnica za potnike s takimi ugodnostmi ravno tolikšno odgovornost, kakor za potnike, ki plačajo polno tarifo. Železnica ima torej breme, ki ga ni mogoče spraviti v sklad s plačano pristojbino.

Ker so železnice državna last, t. j. vseh državljanov in morajo služiti interesom splošnosti celokupnosti, je razumljivo, da morajo iskati niti za svoj obratni primanjkljaj v celokupnosti.

Ravno lansko znižanje in letošnje zvišanje tarife dokazuje, da so železnice ustanova, ki ne prenese eksperimentov političnih ambicij. Vsako zlorabljanje železnic v strankarske namene se mašuje nad onim, ki naj mu železnice služijo, t. j. nad javnostjo. Kakor je za našo javnost 10%-tno zvišanje tarife neprijetno, moramo upoštevati, da so to le posledice lansko leto servirane volilnega golaža...

Maribor

Lekarne. Nočno lekarniško službo vršita Mariborjeva lekarna »Pri zamorcu« v Gosposki ulici in Sirakova (Vaupotova) lekarna »Pri angelu varihu« na Aleksandrovi cesti.

Kaj bo danes.

Planica. Drevo ob 23. uri se odpelje posebni »Putnikov« vlak iz Maribora, Potovalna pisarna »Putnika« bo odprta danes do 19 ure, da zamorejo kupiti vozovnice tudi oni, ki se do 18 v pisarni. Od 19 ure do odhoda vlaka pa bo poslovala »Putnikova« poslovalnica na kolodvoru, kjer dobe vozovnice oni, ki se pripeljejo z vlaki iz Ptuj in iz Dravske doline.

Proslava 70-letnice rojstva Jan. Ev. Kreka. Jugoslovanska strokovna zveza v Mariboru priredi jutri v nedeljo proslavo 70-letnice rojstva velikega voditelja Slovencev in organizatorja slovenskega delavstva dr. Kreka. Dopoldne ob 8 je sv. maša v frančiškanski baziliki, ob pol 9 občni zbor JSZ, po občnem zboru pa slavnostni govor o dr. Kreku. Popoldne ob pol 17 se vpriprizori Herwigova delavska socialna drama »Boštjan iz predmestja« v dvorani na Aleksandrovi cesti 6. Vstopnina pri predstavi: Sedeži Din 10, 8, 6, stojišča Din 3.

Jutri državno prvenstvo v rokoborbi. Najvažnejši športni dogodek letošnje pomladi bo jutri državno prvenstvo v rokoborbi, ki ga izvede SSK Maraton zvečer ob 20 v dvorani na Aleksandrovi cesti 6. Prijavljenih je 16 državnih prvakov in najboljših rokoborcev.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 14. marca ob 20: »Kariera kanclista Vinciga«. Globoko znižane cene. Zadržite.

Nedelja, 15. marca ob 15: »Princeza in pastirček«. Otroška predstava. Znižane cene. — Ob 20: »Cigan baron«.

»Kariera kanclista Vinciga« bo po globoko znižanih cenah in zadnjič v sezoni v soboto, 14. t. m. Ta komedija je s svojo sijajno pisano in današnje razmere zadevajočo satirično osebno popolnoma uspešno. Vstopnina je od 15 Din navzdol.

Otroška predstava po znižanih cenah bo to nedeljo ob 15. Ponove ljubko in pestro pravljično s petjem in godbo. »Princeza in pastirček«.

»Siromakovo jagnje«, drama Štefana Zweiga, je tako vsebinsko, kot tudi literarno in po odereki obdelavi delo odlične vrednosti, ki povsod dosega izredno močne uspehe. Godi se za časa Napoleonomih pohodov po Egiptu. Delo vpriprizori režiji glavnega režiserja J. Koviča ter nabavljajo zanj nove dekoracije in kostume.

Marica Lubejeva, priljubljena subetra zagrebskega gledališča gostuje v torek, 17. t. m. v vlogi Daisy v opereti »Ples v Savoyu«.

Drobiž za športnike

Našim kulturnim krogom je dobro znana polemika o podelitvi Nobelove nagrade za mir. Novost v tej stvari pa je gotovo v tem, da omenjajo barona Pierra de Coubertina, ustanovitelja modernih olimpijskih iger med najresnejšimi kandidati za visoko odlikovanje.

Francoz de Coubertin je tudi slovenskim športnim krogom znana osebnost. On je prvi sprožil misel, da bi oplenitili moderno športno gibanje z velikimi mednarodnimi tekmami po vzoru antičnih olimpijad. L. 1894, torej ravno pred 42 leti je prišel z olimpijsko propagando med narod. Vse svoje življenje je posvetil podvigu olimpiзма. Njegova zasluga je, da se danes zbira vsaka štiri leta prav vsi kulturni narodi k olimpijskim svečanostim. Olimpijade so brez dvoma prireditve, pri katerih se učijo narodi medsebojnega spoštovanja, pri katerih se spoznavajo vsaj na športnem polju. Kot take ne služijo samo propagandi amaterskega športa, temveč v veliki meri tudi ideji miru.

Pred kratkim je poslal Schiffsreeder Fearnly, norveški član mednarodnega olimpijskega komiteja upravi Nobelovih nagrad predlog, da bi letos prejel nagrado za delo na utrjevanju miru sivolasi starček baron de Coubertin v mednarodnih športnih krogih je naletel Schiffsreederjev predlog na splošno odobravanje.

Zlata kolajna in — avtomobil v spomin na olimpijsko zmago! Kakor smo že poročali, je na olimpijadi v Ga-Pa zmagala v alpski kombinaciji Nemka Christl Cranz. Ko se je po tekmah pripeljala v svoje rodno mesto Freiburg, so ji podelili veličasten sprejem, ki nas spominja na antične olimpijske običaje. Vse mesto je bilo na nogah! Na kolodvoru je že čakala ogromna množica meščanov z županom dr. Kerberjem na čelu. Poleg prisrčnega sprejema, pa so Freiburgžani pripravili svoji ljubljenci še drugo presenečenje. V spomin na olimpijsko zmago so ji podarili lep avtomobil.

Iz grških časov poročajo, da so prejeli olimpijski tekmovalci olja in žita, brezplačno mesto v gledališču i. t. d. In danes? Avtomobil! Tudi to je v duhu časa!

Kaj so še dobili nemški zmagovalci? Adolf Hitler je poklonil vsakemu olimpijskemu zmagovalcu svojo fotografijo s posebnim lastnoročnim posvetilom. Med »srečnicami« Nemci so sledeči: Bajer, Pfnür, Lantschner, Herberjeva, Cranzova in Graseggerjeva.

Male skakalnice še vedno v časteh. V Grunewaldu pri Berlinu so se vršile mednarodne skakalne tekme, ki so zanimive po tem, da so se vršile na zelo mali skakalnici. Prvenstvo Berlina si je priboril Norvežan Rolf Plate-Andersen, ki je zmagal s 24,5 in 24 m. — Takoj pa vam moramo pošteti tudi z drugo senzacijo. Kakor poroča »Der Winters« po koncem februarja na Norveškem porušili rekord Planice. Najdaljši skok v konkurenci je dosegel v Planici l. 1924. Norvežan Birger Ruud. Skočil je 92 m. Sedaj pa čitamo, da je skočil v Vikersundu Norvežan Myhra 92,5 m! Ali bo v nedeljo v Planici postavljena nova znamka? Na lastne oči se bomo lahko prepričali.

Pravkora hitrost v Ga-Pa. Pri tekmovalstvu v smuku na olimpijadi v Ga-Pa je bil jeseničan Pracek Ciril šestnajsti. Kakor znano, je presmučal 3800 m dolgo progo z višinsko razliko 960 m v 5 minutah 39,4 sek. To se pravi, da je držal s povprečno hitrostjo 11,20 m na sekundo ali 672 m na minuto ali 40.320 m na uro. Zanimiva je primerjava njegove hitrosti z Birger Ruudovo. Hitrost zmagovalca je bila sledeča: 13,22 m na sek. ali 47.592 m na uro. — Impozantna je tudi hitrost, katero je zmogla olimpijska prvakinja Schon Nilssen Leila: 10,85 m na sek. ali 39.060 m na uro. Za primerjavo navajamo še hitrost, katero bodo dosegli skakalci v Planici. Če bodo skočili 90 m, bodo približno tri sekunde v zraku in to je hitrost 30 m na sek. ali 108 km na uro.

Kdor je star nad 60 let, dobi letno 2400 dolarjev — Tisoč milijard letnega prometa

Človek, ki hoče osrečiti Ameriko

Malo več kakor leto dni je, kar je ameriško občinstvo prvič slišalo ime nekega mr. Townsenda in izvedelo za njegove fantastične osrečevalne načrte. Mr. Townsend je iz Kalifornije. Po njegovem odrešitvenem finančnem načrtu bi morali vsi Amerikanci od 60. leta dalje dobiti letno pokojnino v znesku 2400 dolarjev, kar bi zneslo mesečno 200 dolarjev. V aprilu lanskega leta je ameriška zbornica z 206 glasovi proti 56 odklonila dopolnilo k zakonu o socialnem zavarovanju, kakor ga je predlagal v svojem načrtu gospod Townsend.

Zdaj pa postaja townsendovska nevarnost resna in aktualna in vsa Amerika se bavi z njo.

Pri posebnih nadomestnih volitvah v zvezni državi Michigan je republikanski kandidat porazil svojega demokratskega nasprotnika samo s tem, ker je bil pristaš Townsendovega načrta. Tako vidimo, da si ta načrt o reševanju krize počasi, toda zanesljivo dobiva tal med ameriškim narodom. Uradno se ta načrt imenuje »Načrt za podelitev pokojnine postarim osebam« in je po svoji zamisli zelo preprost. Vsak državljan, ki je izpolnil 60 let, bo po tem načrtu dobival pokojnino v znesku 200 dolarjev na mesec. Obvezati pa se bo moral, da kot javni upokojenec ne bo sprejel nobenega plačanega dela in da bo teh 200 dolarjev potrošil v Združenih državah še tisti mesec. Denar za te pokojnine naj bi državi prinašala taksa dveh odstotkov na vse trgovske posle in kupčije, na bančne transakcije in borzne zaključke.

V začetku je mr. Townsend obljubljal, da bo teh dvesto dolarjev dobil vsakdo, tudi sam Rockefeller, če se zaveže, da jih bo zapravil še tisti mesec. Ta zamisel je Townsendov načrt v ameriškem kongresu seveda najbolj osmešila. Potem je mr. Townsend svoj načrt omilil v toliko, da je 200 dolarjev naslonil samo tistim osebam, ki nimajo mesečnih dohodkov več kakor 200 dolarjev.

Trije čudeži načrta

Ta načrt prinaša naslednje koristi:
Prvič: Zboljšal bo življenjske pogoje v Ameriki, kjer bo starost zdaj naprej »pozlačena jesen« namesto, da bi bila črna in strašna zima.

Drugič: Ker bo ta načrt vzel delo vsem ljudem, ki so stari več kakor 60 let, bo dal velike delovne možnosti mladini in bo tako zmanjšal nezaposlenost.

Tretjič: Ogromni denarji, ki jih bodo starci vsak mesec potrošili — gre za 1600 milijonov dolarjev na mesec — bodo poživili denarni obtok in prinesli v Združene države novo blagostanje.

...in pet razočaranj...

Prvič: Brema taks na trgovske transakcije bo strahovit udarec za narodno gospodarstvo.

Drugič: Načrt ne bo ustvaril nobene nove nakupne moči, marveč bo v tem oziru ostalo vse pri starem.

Tretjič: Zaradi tega ne bo imela ameriška industrija nobene koristi od tega načrta.

Četrto: Razdelitev dohodkov bo po tem načrtu krivična.

Petič: Novih služb ne bo nobenih.

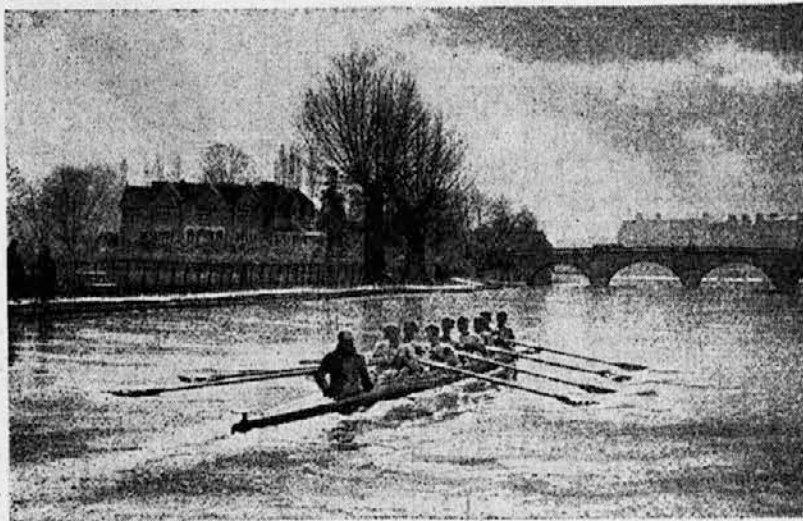
1000 milijard na leto

Če hočemo vedeti, kako bo funkcioniral Townsendov načrt, moramo najprej poznati njegov obseg. Ljudsko štetje iz leta 1931 kaže, da imajo Združene države 122 milijonov prebivalcev. Izmed teh jih je 10 milijonov, to je v celoti 8 in pol odstotka starejših od 60 let. Townsendisti trdijo, da bi to število, če odstojemo bogatine, ne preseglo osmih milijonov. Teh osem milijonov ljudi bi torej prejemale na leto nekaj nad 19 milijard dolarjev. Če pristojimo k temu še upravne stroške, ki bi jih poslovanje te nove socialne ustanove zahtevalo, bi celotna vsota dosegla 20 milijard dolarjev na leto ali en bilijon, t. j. tisoč milijard dolarjev. Bajna vsota!

Ta številka pomeni petkratno vsoto vseh drž. dohodkov v Združenih državah in štirideset odstotkov vseh narodnih dohodkov.

Piramida taks

Zagovorniki tega načrta obljublajo takse na vse trgovske posle. Townsend je izjavil, da bodo te takse prinesle letno 1300 milijonov dolarjev. Njegovi računi temelje na postavkah dr. Goldenwieserja od Zveznega rezervnega sklada iz leta 1929. Taksa na te posle bo pa zadela predvsem male proizvajalce in bo v tem pogledu varovala interese velikih trustov. Tako bo n. pr. Ford plačal sorazmerno zelo malo, ker ne rabi pri svojem obratovanju nikakih kupljenih surovin, kajti kavčuk prideluje na lastnih nasadih, železo dobiva v lastnih



Oxford že trenira za vsakoletno tekmo med univerzama Oxford—Cambridge, ki je eden največjih športnih dogodkov v Angliji.

rudnikih in prevaža vse na lastnih vozilih in ladjah. Mali proizvajalec pa mora surovine kupovati in plačati zanje tudi prevoz, ker nima lastnih prometnih sredstev. Vse to pa smatra Townsendov načrt za trgovske posle, katere zadene njegova taksa. Ta taksa bo za konsumente tvorila nekako piramido. Kupec navadne obleke bo moral plačati 2 odstotka od nakupne cene, 2 odstotka od cene na debelo, 2 odstotka od prevoza, 2 od davka itd. do neskončnosti.

Kroženje denarja

Zagovorniki novega načrta pravijo, da jih narodni dohodki ne brigajo, ker bo njihov načrt ustvaril novo kupno silo. Po njihovem prepričanju bo 20 milijonov dolarjev krožilo tako hitro, da bo ves poslovni promet, ki ga bo to kroženje rodilo, znašal v enem letu 200 milijard dolarjev. V resnici pa ta načrt ne bo ustvaril nobene nove kupne sile. Kvečjemu bo teh 15 ali 20 milijonov dolarjev prenesel iz rok ene skupine prebivalstva v roke druge. Vzel jih bo devetim desetim prebivalstva in jih dal eni desetini. Tisti, ki bodo morali plačevati takse, bodo izgubili tisto, kar bodo penzionisti dobili.

Brezposelnost

Pristaši tega načrta pravijo, da se bo brezposelnost po tem načrtu močno zmanjšala, ker bo starcem prepovedala delati in se bodo morali umakniti mladim, ki bodo tako dobili novih delovnih možnosti. Jaso pa je, da ta načrt ne bo ustvaril novih služb. Ker bo štirim milijonom ljudi onemogočil delo, bo s tem samo zmanjšal delovno silo in s tem tudi narodno bogastvo. Nova razdelitev dohodkov bo pripeljala do dejstva, da bo se-

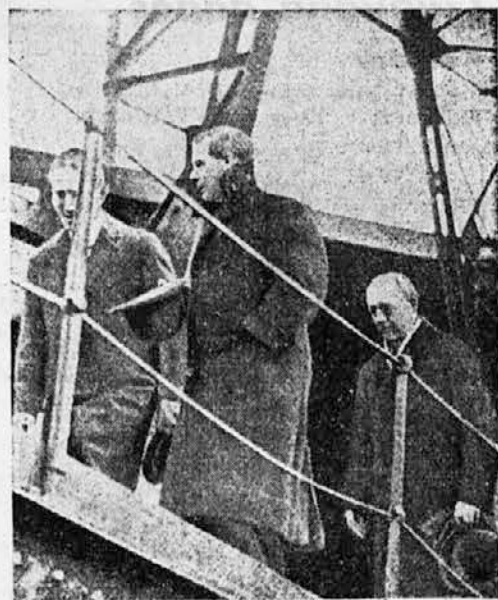
dem odstotkov prebivalstva imelo 40 odstotkov narodnih dohodkov.

Napačna ideja

Townsendov načrt temelji na napačni ideji, da bo država postala bogatejša, če bodo državljani manj delali. Če je res, da bodo s tem, če dajo vsakemu nadšestdesetletnemu državljanu 2400 dolarjev, dosegli tako čudovite uspehe, zakaj bi se pri tem ustavljali, zakaj ne bi hoteli doseči še več in bi vsakemu dali recimo 5000 dolarjev pokojnine, brž ko je dopolnil 40 let? Ali 10.000 dolarjev vsakomur, ki je dovršil 30 let?

25 milijonov pristašev

Kljub vsej svoji nestvarnosti je vendar Townsendov načrt dobil v Ameriki ogromno privrženec. Amerikanci so pri vsaki stvari podvrženi modi, zlasti še pri tistih rečeh, ki zadevajo zdaj reševanje krize, ki je v Ameriki kakor drugje na svetu, nadvse aktualna. To pokojninsko gibanje je podobno loteriji ali hazardni igri, podobno neštetim načrtom za to, kako v teh težkih časih priti poceni ali zastonj do denarja. Townsendizem je postal v Ameriki moda, zajel je milijone in njegovi privrženci so že imeli v Chicagu svoj kongres. Pri prihodnjih ameriških volitvah bo igral odločilno vlogo in je zasenčil ter prevpil vsa gibanja, ki so zadnja leta zavzela ameriške mase. Tako je ob njem stopilo v ozadje versko-socialno gibanje očeta Coughlina in njegove radijske pridige itd. Tisk ga je seveda



Kralj Edvard VIII. je obiskal novi največji parnik na svetu »Kraljica Mary«.

Sele nekaj stoletij za njim sta prodrli angleska učenjaka Speke in Grant do jezera Viktorije, ne da bi bila vedela, da je to izvor Belega Nila. Njuna poročila so zategadelj sumljive vrednosti in brez znanstvene podlage. Še pozneje, leta 1864 je začel intenzivno raziskovati Nilove izvire poljski knez dr. Ignacij Zagiell, čigar delo in raziskovanje je bilo venčano s končnim ugodnim rezultatom. Kot študent na londonski in oksfordski univerzi se je ta podjetni in nadarjeni knez seznanil s sinom egiptskega podkralja Mehmed Alia in se z njim vred odpravil na velika potovanja. Prepotoval je Ameriko, Avstralijo, Malajski polotok, Havajske in Kanarske otoke, južni del Indije in več otokov Indijskega oceana. Kot izborni strelec in vsestransko izobražen gentleman si je pridobil prijateljstvo raznih uglednih osebnosti, med drugim tudi naklonjenost tedanjega abesinskega cesarja Sahle Selasseja, kateremu je ob neki priliki rešil na lovu življenje, za kar ga je negus odlikoval s častnim redom »Nosorožca«.

Pisateljica Rahmanova odlikovana od Francozov

Francoska akademija za varstvo in obrambo družbe je svoj čas razpisala nagrade za najboljše knjižno delo o boljševizmu. Predsednik tega odbora je kardinal Baudrillard. Dne 8. t. m. je bil objavljen izid te zanimive mednarodne tekme. Prvo nagrado v znesku 50.000 frankov je prejela ruska pisateljica Rahmanova, ki živi v Solnogradu, za povest »Tvorica novih ljudi«. Drugo nagrado v znesku 20.000 frankov pa je dobil avstrijski pisatelj Eryk v. Kuehnelt-Ledihn za knjigo »Jezuitje, buržuji, boljševiki«.

Nepreviden detektiv. Neki bančni ravnatelj se je pred poroko obrnil do zasebnega detektiva za ženitbene zadeve, da bi mu podal nevestine življenjske razmere.

Prejel je takole poročilo: »Gospodična je na zelo dobrem glasu, njena preteklost je čista, ima izbran krog odličnih prijateljev — samo zadnji čas so jo baje pogosto videli v družbi nekega malo vrednega bančnega ravnatelja.«



Moč navade.

Čarovnik iz cirka je zaradi krize postal šofer.



Ras Mulugeta, umrli abesinski vojni minister.

Mrtvi in dva živa

»To že. Ali sem potem vsaj popolnoma buden. Kajti dremati v nekem napol spanju mi je grozno.«

Berger je vrgel pogled na skodelico: »Tudi vi pijete kavo brez smetane?«

»Da, tudi.«

Nastal je molk, toda zdelo se je, da bi oba rada nadaljevala pogovor.

Kratko nato je dejal oni drugi: »Zdi se, da vas tukaj še nisem videl?«

Berger se je smehljaj: »Ne,« je rekel, »tudi jaz nimam navade. Jaz sem vam kuhinjski muc. Zvečer ostajam skoraj vedno doma, toda zdaj sem začasno vdovec.«

Drugi je prikimal, ravnotako se smehljajoč. »Jaz pa sem večkrat tukaj,« je dejal. »Zato pač, ker nisem oženjen.«

»Niti zaročen?«

Drugi je pokazal svojo roko. Niti to, kakor vidite. K sreči ne. Ne bi rad odgovarjal še za koga drugega razen sebe samega.«

Nekaj v njegovem glasu je vzbudilo Bergerjevo pozornost.

»Ali mislite resno?«, je vprašal.

Toda tujec je šel s smehljajem preko vprašanja. »Ljubi Bog,« je dejal, »saj smo vendar vsi slabi ljudje.« Potem je pogledal na uro. »Skoraj bo enajst,« je rekel, »treba bo iti. Jutri nas čaka novo delo.«

Berger je prikimal. »Jutri sem prost. Jaz sem v službi na kolodvorski pošti, kjer imamo vsak drug dan prosto.«

Malo sta še posedela. Potem sta istočasno plačala in skupaj odšla na cesto. Rekla sta si lahko noč in se odpravila vsak v svojo smer.

Berger je občutil nekaj prijetnega, podobno kakor takrat, ko je po obisku pri svoji materi v rahlem dežju spregovoril par besed s človekom, ki je uletel nanj. Z neko tožnostjo se jih je spomnil, ki so ga takrat tako ogrela.

Dalje še torej vedno nisem prišel, je mislil.

Sledeče dni so se Bergerjeve misli pogosto vračale k neznancu in k urici, ki sta jo skupaj preživela. Tudi takrat se ga je še spominjal, ko sta se Helena in sinček že bila vrnila.

Nič bi ne rekel, ko bi ga spet srečal, si je priznal.

Napravil je vtis, da je pravičen mož. Nezavestno ga je primerjal s Quisthusom, ki ga ni bil mogel pozabiti. Pravih podrobnosti pravzaprav ni bilo, razen ene, da je človek mogel z njima brez težave govoriti. A čez hip se je že sam nasmejal svoji lahkovernosti.

Saj ga vendar prav nič ne poznam, delam pa se, kakor da bi vedel, kdo je. Mogoče je, da bi drugače sodil o njem, ko bi ga natančneje poznal. Kak Quisthus gotovo ni. Ta je bil prijaznejši in dražji. Toda, ko bi ostal pri življenju, bi se danes bil pač tudi že spremenil. Z leti vsi malo obledimo.

Ko se mu je tako že teden dni tožilo po neznancu, je nekega večera zopet odšel v avtomat. Bilo je približno ob isti uri, ko zadnjikrat. Malce v zadregi in kakor da je nečesa kriv je naročil le kavo, si prižgal pipico ter čakal. Venomer je gledal na vrata; bil je radoveden; vedel je, da bo zardel kakor otrok, ko se bo prikazal neznanec.

To se pa ni zgodilo in je odšel slabe volje domov.

Prihodnji večer se je poskus ponovil z docela istim uspehom. Potem pa je zavzdihnil in vse to opustil, da Helena ne bi kaj opazila, ga začela izpraševati in ga imela za čudaka.

Polnih štirinajst dni po prvem srečanju pa sta se vendarle dobila. Berger se je vračal iz kolodvorske pošte, kakor zadnjikrat. Zagledala sta se istočasno, ko je pod Gasilskim domom hotel prekoračiti cesto Karla Ivana. Kakor v zadregi sta se pozdravila; neznanec, ki je bil že na drugi strani, je obstal na pločniku in počakal.

»Dober večer,« je rekel. »Ste bili spet v službi?«

Berger je občutil, kakor da ga je obšla posebno mehka in hvaležna toplota. »Da,« je dejal veselo. »Dnevi tečejo eden za drugim. Se pravi, ne tako, marveč sleherni drugi je podoben slehernemu drugemu. Vi pa greste gotovo na svojo črno kavo?«

Oni drugi je prikimal in vprašal kar tjavendan, ne da bi mu pogledal v oči: »Greste z menoj?«

Berger je prikimal malce v zadregi.

»Dobro, pa greva.«

Na potu nista spregovorila besedice. Šla sta drug ob drugem kakor dva sokrivca. Sele ko sta bila notri in sta sedla, je tujec rekel: »Jaz vem, kdo ste vi, vi pa mene ne poznate. Zdi se mi, da je najpametnejše, da takoj povem, da se pišem Rognos.«

Preko mize sta si podala roke in si jih kratko in molče stisnila.

Sele čez pol minute se je pri Bergerju pokazalo začudenje. »Odkod pa vendar veste, kdo sem jaz?«

Rognos se je lepo nasmehnul. »Oba sva nekoč bila nastavljena v istem mestu,« je dejal. »Vi na poštnem uradu, jaz pa v banki. V banki sicer nima vsakdo opravka, na pošto pa slehernega kdaj v življenju zanese.«